

Nieuwe algemeen voorzitter Siem Jan Schenk uit Oude Niedorp van land- en tuinbouworganisatie LTO:

'Boeren, zet 't hek open en laat je zien!'

DOOR ED DEKKER
OUDE NIEDORP - Twintig-duizend boerenbedrijven vallen onder hem, in negen provincies. Als eerste Noord-Hollander is Siem Jan Schenk voorzitter van belangenorganisatie LTO Noord. „Agrariërs zullen steeds meer om zich heen moeten kijken. Creëer draagvlak voor je activiteiten in je omgeving, dat is een van de belangrijkste opdrachten voor de moderne agrarische ondernemer. Dat hek moet open.”

Thuis in Oude Niedorp praat de 57-jarige Schenk over de agrarische sector in en buiten Noord-Holland. De nieuwbakken landelijke landbouwvoorman onderbreekt na de tweede kop koffie het interview. Kleinzoon wil opa's zere teen zien. Een koe van het familiebedrijf stond er met haar volle gewicht op.

Jij pakt vaker een stropdas dan een overall. Voel je je nog boer?
 „Om de zondag melk ik bij mijn zoon. Als het kan, ben ik elke zaterdag op de boerderij. Maar steeds vaker moet ik Thomas vragen hoe dingen werken. Ontwikkelingen gaan snel.”

Zeven jaar geleden begon je, als een van de eersten in Noord-Holland, met het kruisen van de bekende Holstein-Friesiankoeien met het Franse veeras Montbéliard. Om het goede voorbeeld te geven?
 „Veehouders zijn altijd op zoek naar een betere koe. Agrariërs willen zich steeds blijven ontplooiën, dat zit er heel sterk in.”

Agrariërs willen ruimte
 „Terecht. Met al haar producten is de Nederlandse agrarische sector immers de op één na belangrijkste exporteur ter wereld. Het exportoverschot bedraagt 25 miljard. De landbouw in ons land levert 10 procent van de werkgelegenheid op en is goed voor een productie-waarde van 70 miljard.”

Mis je erkenning van de samenleving voor de boeren?
 „Erkenning is er nog wel. Voor mij belangrijk is het over-eind houden van ons groene imago. Wij moeten de maatschappij beter laten zien wat wij doen, hoe wij werken en waarom. De afstand tussen stad en platteland groeit. Steeds meer mensen trekken naar de stad. Wij moeten daarop inspelen.”

Landbouwvoorman Siem Jan Schenk op het familiebedrijf in Niedorp. „Draagvlak voor je activiteiten in je omgeving, dat is belangrijk voor de moderne agrarische ondernemer.”

FOTO JOHN OUD

Boer als bestuurder

OUDE NIEDORP - Hij is boer, maar vooral bestuurder. Siem Jan Schenk trad in augustus aan als algemeen voorzitter van de land- en tuinbouworganisatie LTO Noord. Zijn werkgebied is de negen noordelijke provincies.

Melkveehouderij van de LTO. Ook tien jaar leidde hij de Co-operatieve Raad van Campina Melkunie (zoals de huidige zuivelreus FrieslandCampina toen heette). Voor de VVD is hij raadslid van Niedorp. Na fusie tot Hollands Kroon, 1 januari, stopt hij met het raadswerk. Wel blijft hij voorzitter van de partijcommissie Natuur en Landbouw van de VVD.

Schaalvergroting gaat door, de grootste boerenbedrijven gaan de kant op van industriële ondernemingen. Moeten agrariërs naar een bedrijventerrein?

„Beslist niet! Dan schep je juist extra afstand. Agrariërs zijn de spil van het open, groene platteland en moeten dat vooral blijven. Geen splitsing

van activiteiten. Geen opdeling, maar juist integratie. Met ook ruimte voor natuur en recreatie.”

Kan de sector uit de voeten in Noord-Holland?

„In onze provincie heeft 98 procent van de agrarische bedrijven voldoende mogelijkheden om zich te ontwikkelen. Er zijn knelpunten. Bedrijven bij Natura 2000-gebieden mogen niet ernstig in het nauw komen. Daar maakt de LTO zich sterk voor. Het perspectief is gunstig.”

In Oost-Europa kan je je gang gaan.

„Grond en goedkope arbeid zijn er geen probleem. De rest wel, zoals infrastructuur en

kennis. In Nederland hebben wij alles bijeen. Deze combinatie maakt ons uitzonderlijk sterk. Daarom moeten wij voor specialisatie gaan. En niet voor de bulk.”

Lukt dat, je onderscheiden?

„Niet in alle takken. De afzet in de tuinbouw is niet georganiseerd. In deze sector wordt 'voor het vaderland weg' geproduceerd. Alleen volume telt daar. Het ontbreekt aan markt-oriëntatie. Als LTO proberen we dat te veranderen. Samenwerking is dringend noodzakelijk. De tuinbouwsector hangt als los zand aan elkaar. Hoog tijd voor enige structuur.”

Schuren liggen nu vol met uien die niks waard zijn.

„Vorig jaar waren de prijzen best en iedereen moest meer. Dit seizoen zo procent meer en dat wreekt zich.”

LTO is een van de drie grote werkgeversorganisaties in Nederland, met VNO en MKB. Waarom bestrijkt LTO niet het hele land?

„In het zuiden hebt je de ZLTO en de LTb. De tijd is niet rijp voor fusie. Goed samenwerken is nu belangrijker. Ik ben blij dat de samenwerking het afgelopen jaar sterk is verbeterd.”

Je bent nu drie maanden algemeen voorzitter. Wat raakte je?

„Dat ruim duizend agrariërs vorige week in Tuitjenhorn op onze jaarlijkse contactdag waren. Zo'n volle zaal straalt een

enorme kracht uit.”

In Tuitjenhorn zei je iets over megastallen.

„De discussie in Noord-Holland is volledig ontspoord. Organisaties als Wakker Dier en Milieudefensie spelen in op emotie, niet op inhoud. De provincie geeft ruimte voor bedrijven van 350 tot 400 koeien. Prima. Wie groter wil, heeft ontheffing nodig. Daarbij worden de juiste afwegingen gemaakt, daar zien wij op toe.”

De boer in Noord-Holland straks landshapsbeheerder of producent?

„Beide. Met in Noord-Holland Noord het accent op productie en onder de lijn Alkmaar-Hoorn op de combinatie met groene ruimte.”

Sara Kroos.

1 Sara Kroos speelt in het Zaantheater donderdag 'Voor de leeuwen'. Over-moebaar als altijd, ziet Kroos van alle ellende de grap in. Ze wisselt liedjes af met verhalen, stoere en zachte, en ze staat weer waar ze het liefste staat, namelijk op het randje. Donderdag, 20.15 uur

2 Tangogezelschap El Después brengt in theater de Purmaryn, Purmerend, de voorstelling 'Como un tren'. De twee Argentijnse oprichters, bandonist Victor Hugo Villena en gitarist/componist Alejandro Schwarz, zijn alom vermaard en gelauwerd binnen de internationale tangoscène en omringen zich met topmuzikanten. Después werkte samen met tangodansers Céline & Damian en Sergio & Gisela. Vandaag, 20.15 uur

Quk's.

3 In Het Park, Hoorn, speelt cabaretduo Quk's vanmiddag 'Sinterklaas in Rosso'. Een muzikaal programma rond Tim en Kees Quk's, Piet Torero, Juf Lies en Sinterklaas. Rood is de kleur van de liefde, van vrolijke tomaten en van je neus op een koude winterdag. Maar rood is bovendien de kleur die hoort bij Sinterklaas. 'Sinterklaas in Rosso' is een swingende ode aan Sinterklaas en zijn favoriete kleur. Vandaag, 14 en 16.15 uur

4 In theater De Kampanje spelen Isa Hoes en Daniël Boissevain de toneelversie van 'When Harry met Sally'. Verwoest seks een perfecte relatie tussen een man en een vrouw? Deze vraag komt steeds weer terug in de gesprekken tussen Harry en Sally. Zelfs na elf jaar vriendschap hebben ze het antwoord nog niet gevonden. Donderdag, 20.15 uur

5 'Geloken blauwe ogen' is een programma met liederen en duetten gezongen door tenor Patrick Henckens en bariton Robert Mouse. In een Venetiaanse gondel zingen ze hun liefde voor dezelfde vrouw, zonder het van elkaar te weten. Werk van Schumann, Tsjajkovski, Liszt, Ravel en ook Argentijnse tango. Vanavond in De Vest, Alkmaar. Vanavond, 19.30 uur

Heeft u een evenement waar we niet omheen kunnen? Mail naar Tip5@nhd.nl

Kunstconsult: diadeem naar Rijksmuseum

BEEMSTER - Kunsthandel Kunstconsult uit Beemster heeft een goede week bij de PAN Amsterdam achter de rug.

Tijdens de grote kunstbeurs verkocht het bedrijf een gouden diadeem met bloedkoraal van Jan Eisenloeffel (circa 1900) aan het Rijksmuseum. Al tijdens de keuring vooraf liet het museum zijn oog vallen op het kleinood. Men ziet het als een mooie aanvulling op de collectie voorwerpen van deze kunstenaar. Het is de vroegst bekende gouden diadeem van Eisenloeffel.

De kunsthandel uit Beemster verkocht ook twee panelen van kunstenaar Bernard Richters afkomstig uit het voormalig stadhuis van Amsterdam, nu hotel The Grand. De panelen gaan naar een particuliere verzamelaar. Richters maakte de decoratieve houten panelen in 1926.

Kunstconsult, gespecialiseerd in art deco en art nouveau, ging de beurs in met als bijzondere stuk een bronzen kat in 1929 van beeldhouwster Bertha Koster. Het beeld is niet verkocht, maar er is veel belangstelling. Aldus kunsthandelaar Belinda Visser.

Heemskerkse archeoloog Jean Roefstra onderzoekt sporen van mysterieuze ridderorde

In het spoor van de verdwenen Hollandse Tempeliers

DOOR JAN BUTTER
HEEMSKERK - Om de Orde van de Tempeliers hangt een zweem van geheimzinnigheid, zeker in Nederland. Menig geleerde betwijfelt dat de ridderorde in Nederland heeft bestaan. De Heemskerkse onderzoeker Jean Roefstra beweert van wel. Wellicht waren ze in zijn eigen woonplaats. Daar is een mysterieus graf.

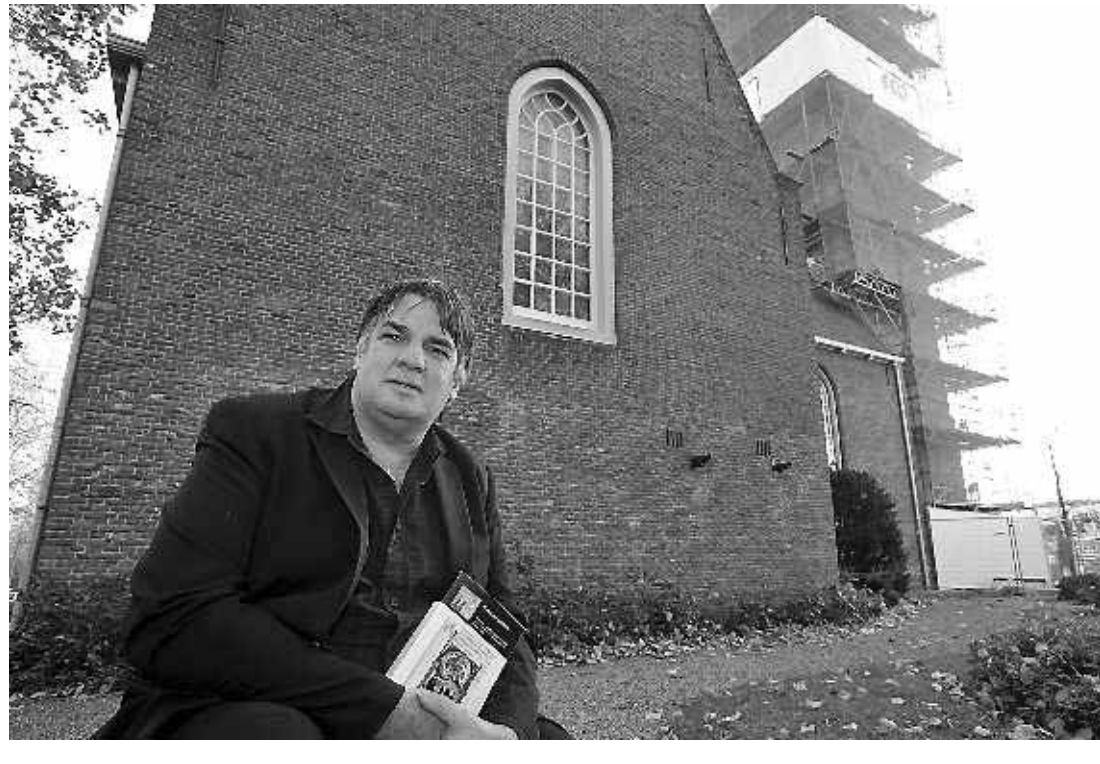
Jean Roefstra, archeoloog, geldt als de Tempelierkenner in Nederland. Hij schreef op uitnodiging mee aan het pas verschenen boek 'Militia Christi', een voortvloeiend van een internationaal congres in België in 2008. Daar was hij de enige Nederlandse spreker. Hij bevond zich tussen het crème de la crème, zegt hijzelf. De Heemskerk was zeer vereerd.

Natuurlijk zijn de Tempeliers hier geweest, aldus Roefstra. „De orde was vooral een Franse aangelegenheid, maar reikte tot in Noord-Europa. Het zou naar zijn als ons land is overgeslagen. Toch, de wetenschap wil er niet aan. Het ontbreekt aan onderzoek, men staat er niet open voor. Zo is er ook weinig aandacht voor de kruistochten. Terwijl er genoeg hebben meegedaan, onder wie Banjaert en Van Egmond.”

Ketters
 Hij heeft een vermoeden waarom. Nadat de Tempelorde in 1312 is opgeheven, zijn de sporen grondig uitgewist. Zo ging dat met ketters. Gevolg: een gebrek aan bronnen. De orde staat nog altijd in een kwaad daglicht, te meer omdat sommige lieden de Tempeliers misbruiken voor hun extreme hersenkronkels. Met als dieptepunt de moordpartij in de zomer in Noorwegen. Voorop staat dat Roefstra hiermee niets te maken heeft.

Tempelier, uitrusting uit 1150.

Achter onderzoeker Jean Roefstra, onder de consistorie van de Heemskerkse dorpskerk, ligt een bakstenen graf beschilderd met rode kruizen.

FOTO RONALD GOEDHEER

„Het heeft ook niets met de Tempeliers te maken. Maar ik heb er wel last van.”

Roefstra is gefascineerd door de Tempeliers. „Het is een ongelooftijdse geschiedenis. De Tempeliers werden ontzettend rijk en machtig. Later zijn ze vernietigd. Ongetwijfeld vanwege hun vele bezittingen. De Franse koning Filips de Schone had daar zijn oog op laten vallen. Wat is een effectief middel om iemand uit de weg te ruimen? Beschuldig hem van ketterij en hij is hopeloos verloren.”

„Het was een smerig spelletje, een web van intriges. Ze waren kansloos. Duizenden Tempeliers zijn gemarteld. Veel martelmethode zijn destijds uitgevonden. Ze belandden op

de brandstapel of stierven tijdens hun verhoor. Ze waren vechtersbazen, ja. Maar ze vochten niet tegen christenen, dat was tegen hun regels. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Dat heeft mij altijd bezighouden.”

De Tempeliers waren wel degelijk in Nederland, vooral in het zuiden, zegt Roefstra. Maar wellicht ook in zijn eigen woonplaats Heemskerk, waar de Orde van Sint Jan een vestiging had. Zijn theorie is dat de Tempeliers hier voor de Johannieten waren. Compleet met een uithof van waaruit zij hun bezittingen in de regio bestierden. Want daar ging het om. De missies in het heilige land kostten handenvol geld en dat geld kwam van de opbrengsten van de landerijen.

In 2006 was er een kleine archeologische opgraving op het Burgemeester Nielenplein, op de plek van het restaurant In de Kas. Daaronder liggen de fundamenten van de uithof van de Orde van Sint Jan. Dat was al lang bekend. Onder de fundamenten stuitten de onderzoekers op de resten van een nog ouder en zwaarder dertiende eeuwse gebouw. Wat is dat?

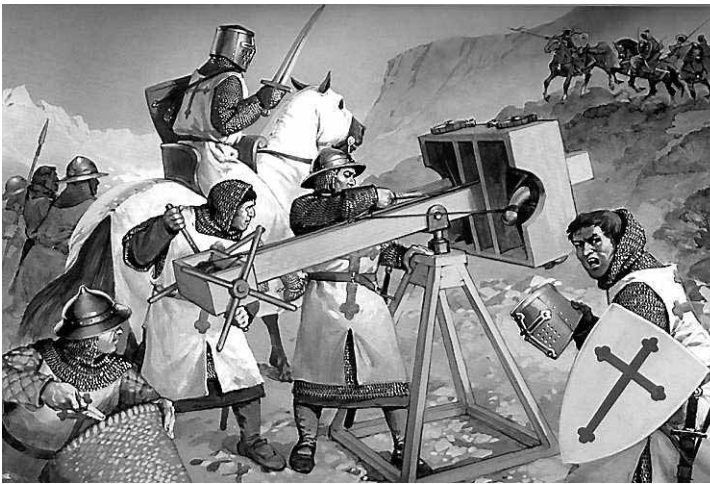
„Een docent zei mij eens: 'Kijk op kaarten naar plekken waar geen tienden, belasting, werd geheven en ga daar zoeken'. Want de Tempeliers zijn hiervan vrijgesteld. Ik heb in Heemskerk drie plekken gevonden, vlak bij elkaar. De dorpskerk, de uithof van Sint Jan aan de Deutzstraat en pal aan de overkant waar in de middeleeu-

wen een zware toren stond. Daar is nu de slaapwinkel van Zuideraart.”

Graf

Intrigerend is een bakstenen graf net naast de kerk, onder de huidige consistorie. Het graf, aangekomen bij een onderzoek in de jaren zeventig, is met rode kruizen beschilderd. „Zoets vind je zelden. Het is duidelijk dertiende eeuw. Men nam altijd aan dat het van een Jansheer was, maar dat kan niet. Zij zaten hier toen nog niet. Het moet een belangrijk persoon zijn geweest. Wie weet een Tempelier.”

Aanwijzingen ja, bewijzen nee. Jean Roefstra houdt er rekening mee dat de Tempeliers in het oude dorp hebben geze-

Tempeliers in de aanval tijdens een kruistocht.

Beschermers van de pelgrims in Heilige Land

De Orde van de Tempeliers is rond 1120 ontstaan. De opdracht was om de pelgrims te beschermen op weg naar het Heilige Land. Zo hield de Orde van Sint Jan zich bezig met de verzorging van de pelgrims. De eerste was een militaire orde, de tweede een hospitaalorde. Het hoofdkwartier van de Tempeliers was in Parijs. Ze hadden overal landerijen. De revenuen van die bezittingen

kwamen ten goede aan de strijd. Aangenomen wordt dat de orde te machtig werd en dat koning Filips de Schone er daarom een einde aan maakte. Hij beschuldigde de Tempeliers van ketterij en beval de arrestatie van alle deelnemers. Ze werden onteigend en vaak gedood. Het grote proces tegen de Tempeliers duurde van 1307 tot 1312. Zie ook: www.tempeliers.be

ten. „Het is opvallend dat de Orde van Sint Jan voor 1312 hier niet zo heel veel bezittingen had en kort daarna juist wel. Dat kan toeval zijn. Het kan ook dat de Johannieten het Tempelierbezit hebben overgenomen. Dat is op grote schaal gebeurd.”

„Het oude Heemskerk staat te boek als een klein, eenvoudig dorp. Toch is hier wat bijzon-

ders aan de hand geweest. De kerk is opvallend groot voor de weinige bewoners van toen. Ik wil het niet groter maken dan het is. Ik verwacht ook niet dat hier een van de grote strijders heeft gewoond. Eerder een dienstman, hooguit een oudgediende ridder. Namen ontbreken. Er moeten nog heel veel akten zijn. Binnen enkele jaren hoop ik meer te vinden.”